

Raadsvoorstel

Onderwerp **subsidie Platform GRAS 2015-2017**

Registratienr. 4683425 Steller/telnr. vd Vlugt/ 0631966194 Bijlagen 0

Classificatie

Openbaar Geheim

Vertrouwelijk

Portefeuillehouder

Van der Schaaf

Raadscommissie

R&W

3 december 2014

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit de verlengingssubsidie voor Platform GRAS van € 64.000,- per jaar te dekken uit de exploitatiebegroting, programma wonen voor de periode van 1 januari 2015 tot 31 december 2017.

Samenvatting

Stichting Platform GRAS, het Platform voor Groningen Architectuur en Stedenbouw, is een onafhankelijke, zelfstandig opererende culturele instelling, opgericht op initiatief van de gemeente Groningen en de stedelijke corporaties. GRAS wil een zo groot en breed mogelijk publiek betrekken bij het gesprek over de (kwaliteit van de) leefomgeving: van vakpubliek tot schooljeugd, van beleidsmaker tot bestuurder, van student tot "Stadjer". Daarnaast promoot en profileert GRAS de stad Groningen als architectuurstad.

Samen met het Platform GRAS vindt minimaal twee keer per jaar afstemming over het programma en evaluatie daarvan plaats.

GRAS heeft het verzoek gedaan om de gemeentelijke subsidiering te continueren voor de periode van 2015 tot en met 2017. De gemeente verstrekt Platform GRAS sinds 1999 jaarlijks een subsidie die steeds voor een termijn van drie jaar wordt vastgelegd. In 2014 loopt de vijfde driejaarstermijn af. Tot 2011 bedroeg de subsidie € 91.000,- per jaar. In verband met bezuinigingen werd de subsidie voor de periode 2012-2014 verlaagd tot € 71.000,- per jaar. In de Raadsvergadering van november 2014 heeft uw gemeenteraad besloten het subsidiebedrag met 10% te verlagen tot € 64.000,- per jaar.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

De gemeente wil bij haar ruimtelijke ontwikkeling een breed publiek betrekken in het denken over architectuur, stedenbouw, cultuur van de stad. En het gebruik van de openbare ruimte in de stad. Het architectuurcentrum Platform GRAS fungeert als onafhankelijk en onpartijdig instituut dat jaarlijks een programma van activiteiten en projecten opzet die een bijdrage leveren aan deze doelstelling. Voor de gemeente is het van belang dat de variëteit van activiteiten van GRAS voldoende aansluit bij de actuele ontwikkelingen in de stad en dat de samenleving in de breedte bereikt wordt.

Kader

In de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (februari 2014) is gesteld dat we intensiever gebruik willen maken van organisaties als Platform GRAS. Er is behoefte aan het betrekken van Stadlers, bedrijven en organisaties om in de gewijzigde context voor ruimtelijke inrichting en ruimtelijke initiatieven tot innovatieve en gewenste ideeën te komen.

Platform GRAS heeft een onafhankelijke, publieke functie. Doelstelling is om niet alleen professioneel betrokkenen te bereiken, maar vooral ook bewoners en gebruikers van de Stad. De gemeente Groningen is één van de belangrijkste financiers voor Platform GRAS.

Argumenten en afwegingen

Jaarlijks organiseert GRAS met een klein maar professioneel team een veelheid aan projecten en activiteiten. Bekend zijn de jaarlijkse Dag van de Architectuur, de Grote Groninger Gebouwenenquête, de Boumalezing en Open Monumentendag. Verder is GRAS de bedenker en initiator van de maandelijkse talkshow Stand van Stad. Hierin wordt nauw samengewerkt met het Groninger Forum. Online biedt GRAS met het CBK Groningen de veel bezochte digitale kunst- en architectuurgids staatingroningen.nl aan. Daarnaast werkt (e) de stichting aan tal van andere projecten voor de brede doelgroep, waaronder de GRAS Kennisboo(s)t, ontwerpworkshops, Pecha Kucha avonden, wijkdagen, lezingen en debatten. Ook is GRAS als uitgever betrokken bij diverse publicaties over Groningen, waaronder een serie historische stadsplattegronden en boeken als *Groen van Toen*, *BouwJong*, *Bestemming Bereikt* en *De Intense Stad*.

Platform GRAS is geen architectuurcentrum in traditionele zin. Het speelt graag met nieuwe projectvormen en verrassende invalshoeken. De projecten gaan over architectuur en stedenbouw maar net zo goed over wijkvernieuwing, leefbaarheid, de kwaliteit van de openbare ruimte, infrastructuur en al die andere zaken die bepalend zijn voor onze leefomgeving. GRAS legt verbinding tussen het ontwerp en bredere maatschappelijke en economische thema's. GRAS agendaert, prikkelt, verkent, stimuleert, confronteert, inspireert, onderzoekt en brengt partijen bij elkaar. Ook is het een podium waar plannen en ideeën kunnen rijpen en (jong) talent de kans krijgt.

Landelijk behoort Platform GRAS tot de meest vooraanstaande en innovatieve architectuurcentra. Veel GRAS-projecten hebben voor collega-centra als voorbeeld gediend. Hetzelfde geldt voor de aard en opzet van de organisatie en de brede doelstelling en doelgroep in steek. Mede hierdoor behoort GRAS samen met ARCAM Amsterdam en AIR Rotterdam wat betreft de wereld van "architectuur- en stadscentra" al jaren tot de "top drie" van Nederland. GRAS onderscheidt zich hierin door de publieksgerichtheid, de nieuwsgierigheid naar aanverwante thema's en ontwikkelingen en de sterke focus op samenwerking met andere (culturele) instellingen en partijen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Evaluatie afgelopen drie jaar.

GRAS heeft zich de afgelopen jaren wederom bewezen als een belangrijke partij in het culturele landschap van Groningen. Met projecten als de jaarlijkse Boumalezing, de GRAS Kennisboo(s)t, het Architectuur Filmfestival Rotterdam in Groningen (AFFRiG) en diverse publieksdebatten en -activiteiten is het gesprek over de ruimtelijke omgeving gevoed. Het brede publieksbereik kwam onder meer tot stand dankzij succesvolle formats als de Dag van de Architectuur, de Grote Groninger Gebouwenenquête, Open Monumentendag en grote projecten op Noorderzon zoals de Vuilnis Analyse Dienst – over afval en afvalverwerking in de stad – en Spouwhaus, een live kluscursus in de voormalige Suikerfabriek waar architecten en ontwerpers in 10 dagen voor publiek een huis(je) bouwden.

Verder ontplooiden GRAS diverse (publieks)activiteiten rond de manifestatie BouwJong, daagde het de Groninger architecten- en ontwerpers-gemeenschap uit met projecten als De Onderste Steen en Werkbezoekomdehoek en vroeg het met het programma Licht en Ruimte aandacht voor de waarde van het gebouwde naoorlogs erfgoed.

In de afgelopen periode ontwikkelde GRAS ook Stand van Stad: een succesvolle maandelijkse talkshow waarin allerlei stadse thema's de revue passeren. De show agendeert, prikkelt en heeft naast de ruimtelijke ontwikkeling van Groningen ook aandacht voor thema's op het vlak van economie, bedrijvigheid, politiek en cultuur. Na inmiddels tien edities en mede dankzij een goede samenwerking met het Groninger Forum heeft Stand van Stad zich bewezen als een waardevolle aanvulling op het aanbod.

Thematisch vervulde GRAS de afgelopen drie jaar een belangrijke rol bij de agendering van de ruimtelijke kant van Healthy Ageing. Zo was het met het UMCG en TNO nauw betrokken bij het congres Ruimte voor Gezondheid dat eind 2012 als eerste in Europa (weer) aandacht vroeg voor de invloed van (de kwaliteit van) onze leefomgeving op onze gezondheid. Het thema is inmiddels breed opgepakt, nationaal en internationaal. Ook werkte GRAS veelvuldig aan de agendering van een alternatieve leegstands-aanpak en was het platform zeer nauw betrokken bij co-creatieprojecten in Selwerd (Wijkbedrijf en Selwerd in uitvoering) en de Westelijke Wijken (Werken aan West). Buiten de stad werkte GRAS met en in opdracht van Stichting Groningen Noord aan zogenaamde Dorpspleinontmoetingen. Bewoners gingen hier in gesprek over nieuw perspectief voor het bevingingsgebied. Verder was GRAS initiator van de workshop de Rechtbank van de Toekomst: een extern gefinancierd project in samenwerking met het Haagse HiIL waarbij ontwerpers studeerden op nieuwe concepten voor rechtsgebouwen.

De komende drie jaar

GRAS voelt zich gesteund door een brede positieve waardering voor haar projecten, een aanhoudende stijging van het aantal bezoekers en de afwezigheid van twijfel over het GRAS-bestaansrecht. Ook de toename van het aantal opdrachten beschouwt GRAS als een bewijs dat er veel behoefte is aan een instelling die snel, scherp, goed en effectief kan inspelen op vragen en opgaven betreffende onze omgang met de leefomgeving.

GRAS merkt meer en meer dat haar projecten ook werkelijk verschil kunnen maken. Inhoud inspireert en werkt meer en meer door op de praktijk. Door krachten te bundelen en thematiek de kans te geven verder te rijpen kan nog meer bereikt worden. Vooral in de afgelopen anderhalf jaar blijkt dat steeds meer partijen openstaan om verandering ook echt een kans te geven. Dit kan nog sterker en nog beter, met meer durf en vertrouwen. GRAS wil (en verwacht) hier een belangrijke bijdrage aan te kunnen leveren.

De komende drie jaar wil GRAS de kwaliteit (en kwantiteit) van haar projecten op pijl houden en het publieksbereik verder verbreden. Succesformules als Stand van Stad, de Dag van de Architectuur en Open Monumentendag zijn daarin belangrijk. Geïnspireerd door deze successen blijft GRAS natuurlijk ook op zoek naar nieuwe vormen waarmee de brede doelgroep bediend kan worden. Hiermee geeft GRAS invulling aan de ambities van de stad om een zo divers mogelijke groep uit de Groninger samenleving nauw te betrekken bij het denken over architectuur, stedenbouw en cultuur en actuele thema's die van invloed zijn op de stedelijke leefomgeving.

Wij zijn ervan overtuigd dat GRAS de komende drie jaar een belangrijke bijdrage kan blijven leveren aan (het werken aan) de stad. In een periode vol verandering waarin veel partijen op zoek zijn naar andere vormen en structuren die beter passen bij de werkelijkheid van vandaag, is het van belang een platform te hebben waar het gesprek kan worden gevoerd en waar nieuwe slimme concepten kunnen worden beproefd en kunnen rijpen. Maar ook een plek waar verschillende partijen elkaar kunnen treffen, waar nieuwe coalities gesmeed worden en waar (jong) talent een kans krijgt. Bovendien ervaart GRAS dat juist deze tijd vraagt om het optimisme en oplossingsgerichte dat veel GRAS-projecten kenmerkt. In de overtuiging dat we het met praten alleen niet redden, wil GRAS de nadruk meer en meer leggen op het experiment en de realisatie van nieuwe plannen en kansrijke concepten. Kortom: GRAS als een echt stadslaboratorium waar we met gerichte experimenten ook werkelijk aan de slag gaan. Thema's als leegstand, de gezonde stad, co-creatie, wijkvernieuwing, nieuwe corporaties en nieuwe woonvormen zullen bepalend zijn voor het programma. Bovendien houdt GRAS vol aandacht voor (grote) actuele ruimtelijke vraagstukken zoals het stationsgebied, de stedelijke infrastructuur en het terrein van de voormalige Suikerfabriek en de binnenstad.

Op weg naar de realisatie van het Groninger Forum en gesterkt door de goede samenwerking binnen projecten als Stand van Stad, diverse (publieks)debatten en een activiteit als het Architectuur Filmfestival Rotterdam in Groningen ziet GRAS er bovendien naar uit de samenwerking met de Forum-organisatie te versterken. Graag wil GRAS meedenken en meewerken om vanuit haar doelstelling tot een overtuigende invulling te komen van het Forum, toegespitst op de publieke betrokkenheid bij ruimtelijke ontwikkelingen in de stad en de agendering van belangrijke thema's op het vlak van stadsontwikkeling, architectuur, stedenbouw en infrastructuur.

Financiële consequenties

De jaarlijkse subsidie van € 64.000,- per jaar voor de periode van 1 januari 2015 tot 31 december 2017 wordt gedekt uit de exploitatiebegroting 2015-2017, programma Wonen.

Overige consequenties

GRAS wordt sinds 1999 financieel ondersteund door de gemeente Groningen. Tot 31 december 2011 ging het om een bedrag van € 91.000,- per jaar. De afgelopen drie jaar bedroeg het jaarlijkse subsidiebedrag € 71.000,-. Nu wordt het subsidiebedrag teruggebracht naar € 64.000,- per jaar. Ook de stedelijke corporaties leverden lang een bijdrage. Deze bedroeg aanvankelijk € 50.000,- per jaar, maar is de afgelopen jaren getrapt afgebouwd van € 40.000,- in 2012 naar € 30.000,- in 2013. Sinds 1 januari 2014 ontvangt Platform GRAS geen structurele bijdrage meer van de gezamenlijke corporaties als een direct gevolg van de financiële situatie binnen de Nederlandse volkshuisvesting. De corporaties onderstrepen nog wel het belang van GRAS. Individueel houden zij ruimte voor het incidenteel ondersteunen van GRAS projecten.

Naast de gemeentelijke bijdrage vraagt GRAS jaarlijks subsidie aan bij het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, voorheen het Stimuleringsfonds voor de Architectuur. Hiermee bekostigt GRAS een deel van haar programma. Doorgaans gaat het om budgetten van tussen de € 60.000,- en € 75.000,- per jaar. Naast inhoudelijke criteria vereist het fonds bij het honoreren van de aanvragen een duidelijke en overtuigende lokale en/of provinciale basisfinanciering.

Sinds de oprichting in 1999 werkt Platform GRAS als culturele onderneming ook in opdracht van derden. Dit is de derde belangrijke financieringsbron. De gemeente Groningen is naast basissubsidiënt ook een belangrijke opdrachtgever, maar zeker niet de enige. Opdrachtgevers bevinden zich zowel in als buiten de stad: van de Regio Groningen - Assen en Nijestee tot Stichting Groningen Noord, TNO, het UMCG, HiIL (The Hague Institute for the Internationalisation of Law) en de gemeente Delfzijl. Daarnaast initieert GRAS ook projecten die via andere bronnen gefinancierd worden. Tot slot genereert GRAS, zij het beperkt, eigen inkomsten via boekverkoop en entreegelden.

Vervolg

Met de verlengingssubsidie wordt Platform GRAS in staat gesteld de komende drie jaar aan een aansprekende programmering te werken. De periode van drie jaar zorgt voor stabiliteit, en daarmee de nodige ruimte voor GRAS om een structureel en onafhankelijk programma op te zetten.

De gemeentelijke subsidie wordt met 10% gekort. Platform GRAS zal met de organisatie en programmering moeten inspelen op de teruglopende inkomsten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink